

Onderscheid tussen mannetjes *Osmia leaiana* en *O. niveata*

Menno Reemer

Naar aanleiding van enkele recente vangsten van *Osmia*-mannetjes heb ik me enigszins verdiept in het onderscheid tussen mannetjes van de kauwende metselbij *O. leaiana* en de zwartbronzen metselbij *O.*

niveata. Bij gebruik van verschillende determinatiesleutels kreeg ik verschillende uitkomsten en kreeg ik de indruk dat de gebruikte kenmerken variabel of onduidelijk omschreven waren, of zelfs niet goed klopten. Ook worden vaak slechts één of twee kenmerken gegeven, terwijl het bij zulke sterk op elkaar lijkende soorten handig kan zijn om meer kenmerken te kunnen vergelijken. Zo kan de beharing van het achterlijf deels afgesleten zijn, wat kenmerken hieraan soms moeilijk te beoordelen maakt. Ik heb toen enkele kenmerken op een rijtje gezet die voor mij goed resultaat gaven. Misschien hebben anderen hier ook iets aan en daarom vat ik ze hier samen in Tabel 1 en Figuur 1 t/m 8. Om mezelf tijd te besparen zijn de

(kwalitatief matige) foto's genomen met mijn telefoon door het oculair van mijn microscoop. Geraadpleegde sleutels zijn van Amiet et al. (2004), Scheuchl (2006), Falk (2017) en Nieuwenhuijsen et al. (2020).

Literatuur

Amiet, F., M. Hermann, A. Müller & R. Neumeyer, 2004. Apidae 4. *Anthidium*, *Chelostoma*, *Coelioxys*, *Dioxys*, *Heriades*, *Lithurgus*, *Megachile*, *Osmia*, *Stelis*. - Fauna Helvetica 9, 273 p
Falk, S., 2017. Veldgids bijen voor Nederland en Vlaanderen. - Kosmos, Utrecht. [4e druk 2021], 432 p.

Nieuwenhuijsen, H., T. Peeters & D. Dijkshoorn, 2020. Nederlandse bijen op naam brengen. Deel 2. - Jeugdbondsuitgeverij, 's-Graveland, 232 p.
Scheuchl, E., 2006. Megachilidae - Melittidae. - Illustrierte Bestimmungstabellen der Wildbienen Deutschlands und Österreichs 2, 192 p.

Summary

Characters used in existing keys for distinguishing males of *Osmia leaiana* and *O. niveata* are sometimes unclear or even appear contradictory. In this short note an attempt is made to clarify this situation.

Tabel 1. Kenmerken voor onderscheid tussen mannetjes van *Osmia leaiana* en *O. niveata*.

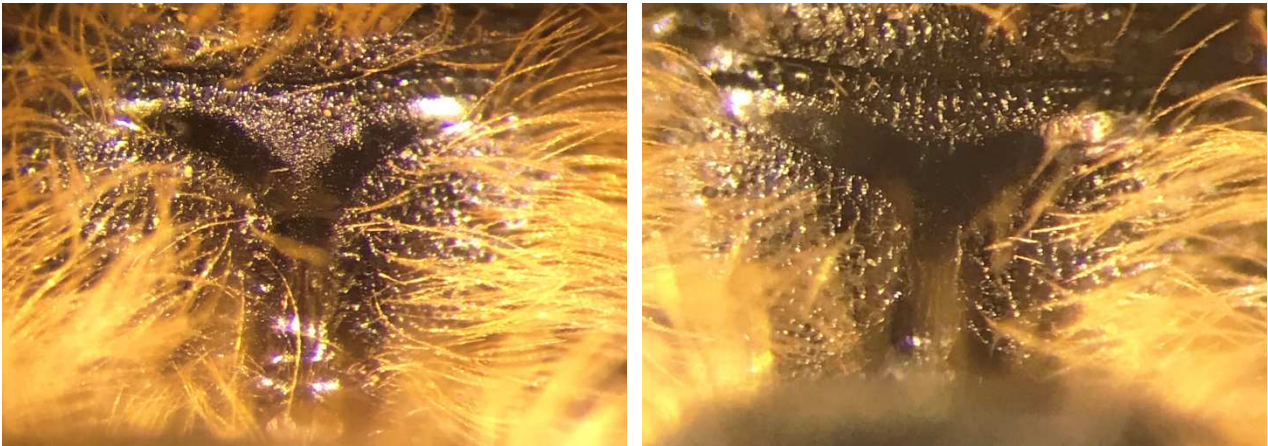
Kenmerk	<i>O. leaiana</i>	<i>O. niveata</i>
Langste haren op midden tergiet II (zijaanzicht) (Figuur 1 & 2)	meer dan 2 maal zo lang als haren op tergiet I; langer dan 2e tarslid van achterpoot	minder dan twee maal zo lang als haren op tergiet I; hoogstens zo lang als 2e tarslid van achterpoot
Haren op achterrand tergiet III (Figuur 3 & 4)	lang: reiken tot aan de achterrand	kort: reiken niet tot aan de achterrand
Middenveld propodeum: glimmend gedeelte (Figuur 5 & 6)	vooraan in midden dieper ingesneden, waardoor het wat meer op de letter Y lijkt	vooraan in midden minder diep ingesneden, waardoor het wat meer op de letter T lijkt
Genitaliën: penisvalven (Figuur 7 & 8)	min of meer parallelzijdig in groot deel tophelft	meer geleidelijk versmallend, zonder parallelzijdig gedeelte

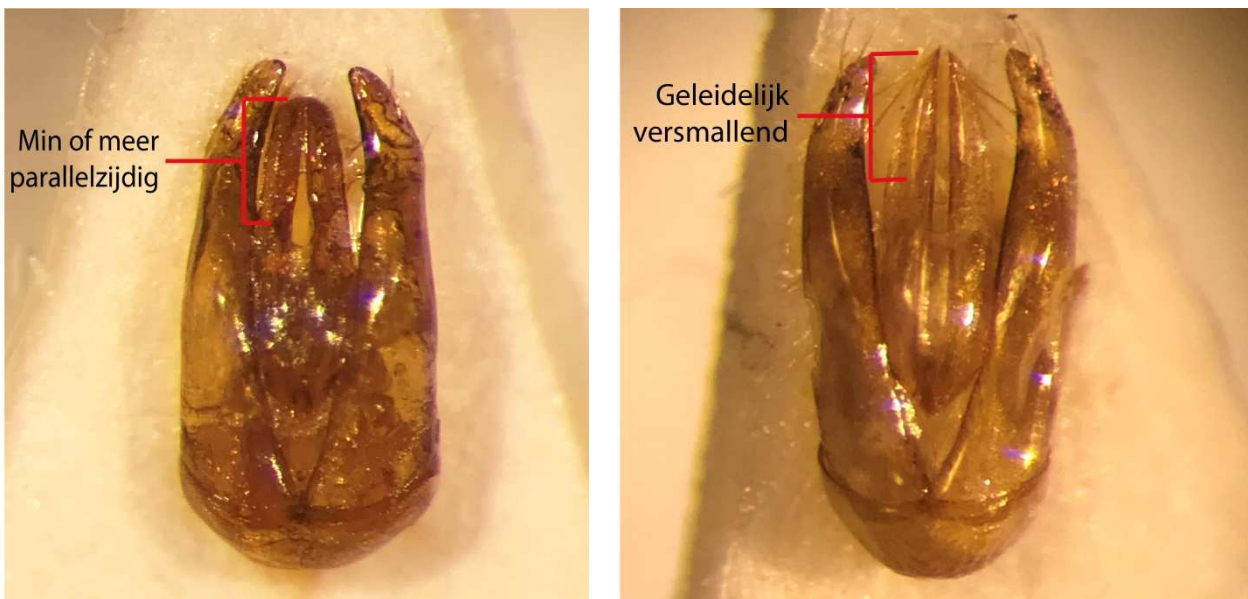
Figuur 1-2. Achterlijf *Osmia*-mannetjes in zijaanzicht, links *O. leaiana*, rechts *O. niveata*. Foto's Menno Reemer.

Figuur 3-4. Tergiet III *Osmia*-mannetjes in bovenaanzicht, links *O. leaiana*, rechts *O. niveata*. Foto's Menno Reemer.

Figuur 5-6. Middenveld propodeum *Osmia*-mannetjes, links *O. leaiana*, rechts *O. niveata*. Foto's Menno Reemer.

Figuur 7-8. Genitaliën *Osmia*-mannetjes, links *O. leaiana*, rechts *O. niveata*. Foto's Menno Reemer.